

JÆDERENS TORVMYRBEHOLDNINGER SKAL OPMAALES

AV G. S. I. TIDSSKRIFT FOR SKOGBRUK.

GJENNEM hundreder av aar er der tæret paa Jæderens torvmyrer til brændsel; deres økonomiske betydning for denne skogløse landsdel har været saa stor, at man vel næsten kan si, det jæderske jordbruk har været helt avhængig av brændtorven.

Neppe noget sted i vort land er der i den sidste menneskealder indvundet saa meget land for jordbruket som paa Jæderen. Her er brutt utmark og dyrket myr med en enestaaende energi, men ogsaa med den følge at myrarealet indskrænkes. Der blir i hvertfald liten tale om *nydannelse* av myr og det skulde jo være en nødvendig betingelse for torvmyrenes utholdenhet som brændselkilde for enhver fremtid.

Dette forhold har Jæderbonden længe været opmerksom paa; han har indseet at der kommer en dag, da hans myr har ydet av brændsel, hvad den formaadde og han vet at han ingen midler har til at fornye dens produktionsevne; den er forbi for bestandlg.

Saa ser han sig om efter utveier. For langt ute i utmarken sin kan han ikke gaa; da blir torven for kostbar i bruk. Hans sidste brændtorvmyr ligger indpaa milen undav og der maa den aller største økonomi til i brændeforbruket. Men snart er ogsaa denne kilde tom og saa skal der kjøpes ved. Et jordbruk der er slik situert at al gaardens ved maa kjøpes i dyre domme er alt andet end heldig stillet.

Derfor maa Jæderbonden være forutseende her: Han maa ikke la det komme saa vidt.

Utmark har han som regel nok av og store deler av den kan det aldrig bli tale om at dyrke; men den kan komme til at bære skog og *skogen kan redde ham over vanskeligheten*.

Den sidste myren holder nok kanskje hans tid ut, men sønnen hans skal ogsaa ha brændefang. Om 20—30 aar skal skogen gi ham det, derfor planter Jæderbonden og i de senere aar i stadig stigende utstrækning.

Forsaavidt kan alt synes vel og bra, men saa helt i orden er det nu ikke allikevel.

Der mangler den nødvendige oversigt og beregning. De færreste har gjort sig op nogen plan for fremtiden, de tærer paa myren aar efter aar og vet at den maa ta slut engang, men *naar* dette vil indtræffe, se det kan man ikke saa nøie si og netop heri ligger faren, større end den kan synes ved første øiekast og uberegnelig i sine konsekvenser, hvis man først har sluppet den ind paa sig.

Der mangler den nødvendige plan i skogplantningen, der skal erstatte torven. Der plantes litt her og der, men de færreste har gjort sig op nogen beregning over, hvor stort skogstykke der skal til for at brændeføde gaarden og skaffe litt hustømmer og emningsved aar om andet til nybygg og reparationer.

Det er derfor ikke for intet at *Stavanger amtsskogselskap* i forening med amtets landhusholdningsselskap efter initiativ av Det Norske Myrselskaps formand landbruksdirektør *Tandberg* nu agter at opta arbeidet for en planmæssig undersøkelse av disse forhold, der griper saa sterkt ind i den fremtidige økonomi ved det jæderske jordbruk.

Denne undersøkelse, der til en begyndelse igangsættes forsøksvis i ett bestemt herred, har til opgave at klargjøre:

1. Hvor stor er torvbeholdningen ved hvert enkelt bruk?
2. Hvor længe vil denne vare under forutsætning av at der til brænde kun brukes torv?
3. Hvor stor torvmængde kan avgives tilsalg for bruket, naar dettes behov skal være dækket for længere fremtid, f. eks. 50—100 aar?
4. Hvis bruket ikke selv har torv, inden hvilken avstand maa den da hentes?
5. Findes paa bruket utmark som er fortrinsvis skikket til skogplantning og i saafald hvor stor?
6. Hvis saadan utmark findes, i hvilken utstrækning vil den i beplantet og fuldt tilvokset stand dække brukets behov for brænde?

Som man ser undersøkelser av den allerstørste betydning, og de nødvendige midler til arbeidets paabegyndelse er allerede skaffet tilveie.

Stavanger amtsskogselskap har budgettert utgiftene for ett herred til kr. 2 500,00, herav har selskapet selv bevilget kr. 500,00, amtets landhusholdningsselskap kr. 500,00, en anonym kr. 500,00. De resterende kr. 1 000,00 er bevilget av Det Norske Skogselskap, der er meget interessert for foretagendet.

Forsøket vil bli paabegyndt til vaaren, og naar resultatet foreligger saa hver gaardbruker vet, hvad han har at bygge paa i fremtiden, vil følgen uten tvil bli den, at alle Jæderens herreder optar dette betryggende og nødvendige arbeide.

LITTERATUR

STATENS FORSØKSGAARD PAA FORUS. Beretning om virksomheten i aaret 1914 av forsøksleder *A. Hønningstad*. 34 sider.

»**B**ONDENS JUL«, utgit av »Ukeskrift for Landbruk«, gaar allerede iaar ut i sin 4. aargang. Juleheftet er baade med hensyn til utstyr og indhold et førsteklasses julehefte som med ære hævder sin plass blandt aarets julehefter. Dets gode og avvekslende indhold vil være av interesse for læsere baade i by og paa land; men nu da bondestanden har faat sit eget julehefte, bør det først og fremst finde veien ind til de mange tusen bondehem omkring i vort vidstrakte land.

Heftet som kun koster 50 øre, faaes kjøpt i bokhandelen og alle aviskiosker. Abonnenter paa »Ukeskrift for Landbruk« faar juleheftet gratis tilsendt.

Av forfattere til »Bondens jul« 1915 fremhæves: Sogneprest M. Seip: Juledag, sogneprest Olaf Holm: Julestjernen, professor N. Wille. Th. Koller, direktør Joh. L. Hirsch: Paa Seland, redaktionssekretær